

TARTALOM

SZERKESZTŐI BEVEZETÉS (Czégényi Dóra)	11
SZÖVEGGYŰJTEMÉNY	15
I. A pap alakja és életvitele	15
I.1. A szerzetes	15
I.2. A felszentelt nőtlen/családos pap	18
II. A pap tudományszerzése.	21
II.1. Tanulás által	21
II.1.1. Papi szeminárium keretében	21
II.1.2. Pasztorális gyakorlat során	21
II.2. Természetfeletti erő átvétele és/vagy mozgósítása	21
II.2.1. Vallásos beavatódással	21
II.2.1.1. Felszentelés által	21
II.2.1.2. Egyházi/titikos könyvek használatával	22
II.2.2. Démoni szövetkezéssel.	22
III. A pap habitusa	24
III.1. Elhivatott egyházi személy	24
III.1.1. Áhítatosan vallásos	24
III.1.2. Hitetlenkedőt, méltatlant, vétkest megfedd/elutasít	24
III.2. Bűnre hajló világi ember	28
III.2.1. Erejét, tudását fitogtatja/hírnevét terjeszti	28
III.2.2. Egyháza vagy személyes kárát megtéríti/sérelmét megtorolja.	30
IV. A pap megítélése	39
IV. 1. A kérelmezők/károsultak véleménye	39
IV.1.1. Tudása, ereje elismert/tevékenysége híres	39
IV.1.1.1. Szakrálisan beavatott/tevékenysége hatásos	40
IV.1.1.2. Természetfeletti védettségnak/támogatásnak örvend	42
IV.1.1.2.1. Isteni erő oltalmazza/személye és tevékenysége pártfogolt	42
IV.1.1.2.2. Gonosz erő támogatja/alakja és tevékenysége félelmetes	43
IV.1.1.2.3. Ambivalens erők segítik/alakja és tevékenysége ellentmondásos	46
IV.1.2. Tudása, ereje vitatott/tevékenysége kétes	47
IV.1.2.1. Babonás, téveszméket ápol/tevékenysége elmarasztalt.	47
IV.1.2.2. Magatartása megkérdőjelezett/tevékenysége vitatott	48
IV.1.2.3. Furcsa figura/tevékenysége képtelenség	50
IV.1.2.4. Furfangos, számító/tevékenysége szemfényvesztés, csalás	51
IV.1.3. Egyházból/rendből eltávolított, tiszttségéből felmentett személy	52

IV.2. A pap véleménye	52
IV.2.1. Önmagáról és tevékenységéről	52
IV.2.2. Paptársakról és azok tevékenységéről/kérelmezőkről és kérelmezettekről.	54
V. A pap tevékenysége	55
V.1. Kérésre/megbízásból segítséget nyújt.	55
V.1.1. Megáld/megszentel	55
V.1.1.1. Embert	55
V.1.1.2. Állatot	55
V.1.1.3. Növényt	55
V.1.1.4. Lakóházat/melléképületet/földterületet	56
V.1.1.5. Tárgyat	56
V.1.1.6. Ételet/takarmányt	57
V.1.1.7. Vizet	58
V.1.2. Egyéni/közösségi problémákat megold	59
V.1.2.1. Házasságot és optimális családi életet biztosít	59
V.1.2.1.1. Nemkívánatos párkapcsolatot félbeszakít	59
V.1.2.1.2. Lányokat férjhez ad/fiúkat megnősít	59
V.1.2.1.3. Hűtlen szerelmest, házastársat visszatérít/büntet	61
V.1.2.1.4. Gyermektelenséget felszámol.	62
V.1.2.1.5. Iszákos ember fogadalmát szentesíti	62
V.1.2.1.6. Aktuális családi gondokat ellensúlyoz	63
V.1.2.1.7. Megromlott/megrontott házasságot rendbe hoz	66
V.1.2.1.8. Válás körüli életviteli rendellenességet megszüntet	69
V.1.2.1.9. Távollévő hozzátartozóról hírt szerez	70
V.1.2.1.10. Kapcsolatot biztosít/teremt a túlvilággal	71
V.1.2.2. Balszerencsét, sorscsapást elhárít	71
V.1.2.2.1. Tanulmányi teljesítményt előmozdít	71
V.1.2.2.2. Munkahelyi gondokat megold	71
V.1.2.2.3. Gazdasági kárt kiegyenlít/hasznot biztosít	72
V.1.2.2.4. Jogi sérelmet orvosol/kiegyenlít	73
V.1.2.2.5. Természeti csapást kivéd/ellensúlyoz	74
V.1.3. Jósol/lát/néz	75
V.1.3.1. Általános látnoki képessége van	75
V.1.3.1.1. Balszerencsét/sorscsapást/halált megjövendöl	77
V.1.3.1.2. Eltűnt/elveszett emberről/állatról/tárgyról/pénzről értesít	77
V.1.3.1.3. Elrabolt emberről és ellopt állatról/tárgyról tájékoztat	79
V.1.3.1.4. Meghalt emberről/állatról tudósít	80
V.1.3.1.5. Öngyilkosság okát felfedi.	80

V.1.3.2. Mise és/vagy ima/böjt/szentelmények által.	80
V.1.3.2.1. Balszerencsét/sorscsapást megjövendöl.	80
V.1.3.2.2. Eltűnt/elveszett emberről/állatról/tárgyról értesít	81
V.1.3.2.3. Elrabolt emberről és ellopott állatról/tárgyról tájékoztat	82
V.1.3.2.4. Meghalt emberről/állatról tudósít	83
V.1.3.3. Múltra/jelenre/jövőre vonatkozó sajátos tudakozó eljárás/rítus	83
V.1.3.3.1. Áldozati kenyérből	83
V.1.3.3.2. Cseberbe/tekenőbe néz	83
V.1.3.3.3. Harangszóából.	84
V.1.3.3.4. Kártyát vet	84
V.1.3.3.5. Könyvet nyit	88
V.1.3.3.6. Önt önt	95
V.1.3.3.7. Tollút tép	95
V.1.3.3.8. Tükörbe nézet	95
V.1.4. Gyógyít	96
V.1.4.1. Gyógyfüvekkel kezel	96
V.1.4.2. Kuratív mise/ima/böjt/szentelmények által	97
V.1.4.2.1. Beteg személy diagnosztizálása/kezelése	99
V.1.4.2.1.a. Beteg gyermek gyógyítása	99
V.1.4.2.1.b. Beteg felnőtt gyógyítása	104
V.1.4.2.2. Haldokló szenvedéseinek megkönnyítése.	114
V.1.4.3. Oldó mise/ima/böjt/szentelmények által	115
V.1.4.3.1. Ember elleni rontást azonosít/ellensúlyoz/felold/visszafordít	115
V.1.4.3.1.a. Átkot	115
V.1.4.3.1.b. Csinálmányt, öntést, téteményt	116
V.1.4.3.1.c. Halálos rontást	147
V.1.4.3.1.d. Szerelmi varázslást	155
V.1.4.3.2. Állat elleni rontást ellensúlyoz/felold/visszafordít	167
V.1.4.3.3. Ember és állat elleni rontást ellensúlyoz, felold, visszafordít	174
V.1.5. Exorcizál	175
V.1.5.1. Kísértetféleket/kettős lényeket/támadó démonokat eltávolít	177
V.1.5.1.1. Betegségdémont	177
V.1.5.1.2. Kísértetet/visszajáró halottat/rekegőt	180
V.1.5.1.3. Lidércet.	186
V.1.5.1.3.a. Sikeresen	186
V.1.5.1.3.b. Sikertelenül	192
V.1.5.1.4. Ördögöt/tisztátalant	193
V.1.5.1.4.a. Sikeresen	193
V.1.5.1.4.b. Károsodás árán	204
V.1.5.2. Váltott gyereket visszacserél	205

V.2. Kérésre/megbízásból ártatlan ellen rontást közvetít	205
V.2.1. Mise/böjt miatt az ártatlan szenved/elpusztul	206
V.2.1.1. Az ártatlan ember szenved/meghal.	206
V.2.1.2. Az ártatlan állat szenved/kimúlik.	211
V.2.1.3. Az ártatlan növény szenved/kiszárad	212
V.2.2. Az ártatlant célzó átok/rontás visszaszáll	212
V.2.2.1. A kezdeményező félre és/vagy hozzátartozójára	212
V.2.2.1.1. A kezdeményező meglakol	212
V.2.2.1.2. A hozzátartozó károsodik/sérül/szenved/meghal.	222
V.2.2.2. A papra és/vagy családjára	224
V.2.2.2.1. A pap károsodik/sérül/bűnhődik	224
V.2.2.2.2. A családtag károsodik/sérül/szenved	225
V.2.3. Az átokmise hatástalan.	225
V.2.4. A pap visszautasítja a szolgálatot.	226
V.3. Kérésre/megbízásból istenítelet jellegű igazságszolgáltatást közvetít.	228
V.3.1. A kárvallott ember miseszolgálatra/böjtre hivatkozik/készül	230
V.3.1.1. Felfedi a tettes kilétét	231
V.3.1.2. Visszakapja eltulajdonított javait	231
V.3.1.3. Felfedi a tettes kilétét és visszakapja eltulajdonított javait	234
V.3.2. Mise/böjt által az ártatlanul bűnhődő embert felmenti	235
V.3.2.1. Alaptalanul gyanúsított/rágalmazott egyént tisztáz	235
V.3.2.2. Hamisan megvádolt személyt mentesít.	235
V.3.2.3. Ártatlanul bebörtönzött személyt kiszabadít	237
V.3.3. Mise/böjt által a bajt/kárt okozó bűnöst/ tettet felfedi és/vagy bűnhődtet	237
V.3.3.1. Kideríti a károkozó/tettes kilétét	237
V.3.3.2. Megszünteti/visszatérítteti a kárt	243
V.3.3.3. Kideríti a károkozó/tettes kilétét, és visszatérítteti a kárt	248
V.3.3.4. A bajt/kárt okozó ember szenved, és a kár megtérül	250
V.3.3.5. A bajt/kárt okozó ember hozzátartozója szenved, és a kár megszűnik	254
V.3.3.6. A bajt/kárt okozó ember károsul, ill. szenved/meghal	254
V.3.3.7. A bajt/kárt okozó ember meghal, és a kár megtérül	284
V.3.3.8. A bajt/kárt okozó ember hozzátartozója szenved/meghal	286
V.3.3.9. A bajt/kárt okozó ember és hozzátartozója szenved/meghal	287
V.3.3.10. A bajt/kárt okozó ember és a misékérelmező szenved/meghal	290
V.3.4. Ellenmisét vállal/szolgálat	291
V.3.5. Eltanácsolja, lebeszéli a kérelmezőt.	292
V.3.6. Tevékenysége hatástalan/eredménytelen	293
V.4. Saját gondjaival népi specialistához fordul	294

VI. A pap fizetsége	295
VI.1. Szolgáltatásai ingyenesek	295
VI.2. Adomány/felajánlás/támogatás	297
VI.2.1. Élelmiszer, értéktárgy, textília	300
VI.2.2. Pénzbeli juttatás	301
VI.2.2.1. Egyéni szándék szerint	301
VI.2.2.2. Meghatározott illetmény	304
VI.2.2.2.1. Korábbi kérelmezők által célszerűnek vélt.	304
VI.2.2.2.2. Pap által javasolt.	305
VI.2.2.2.2.a. Egyházi kiadványok/gyertya vásárlása	306
VI.2.2.2.2.b. Szolgáltatások függvényében	306
VI.2.2.2.2.c. Eredményesség függvényében	307
VII. A pap halála	308
VII.1. A pap halálának körülményei	308
VII.1.1. Ideje	308
VII.1.2. Módja	308
VII.2. Az elhunyt pap utóélete/emlékezete	309
VII.2.1. Gyógyító/rendkívüli ember	309
VII.2.2. Kísértet/kincsörző	310
VIII. Más felekezetű papoknak tulajdonított vallásos-mágikus tevékenység	311
VIII.1. Ortodox apáca/papné/kántor	311
VIII.2. Görögkatolikus pap/szerzetes	311
VIII.3. Római katolikus plébános/szerzetes.	316
VIII.4. Református lelkész	325
VIII.5. Unitárius lelkész/unitárius lelkész felesége	329
VIII.6. Evangélikus lelkész	330
VIII.7. Baptista prédikátor	330
VIII.8. Izraelita rabbi	330
A ROMÁN PAP HIEDELEMKÖRE	
A MAGYAR NÉPI KULTÚRÁBAN (Czégényi Dóra)	331
Bevezetés	331
1. Kontaktushatás a szókölcsönzés tükrében	332
1.1. Pópa	332
1.2. Kalugyer ~ kaluger	337

2. Korok, helyzetek, szerepek	340
2.1. A román pap alakja a magyar történeti forrásokban	340
2.2. A román pap alakja a magyar népköltészeti alkotásokban	349
2.3. A román pap alakja a magyar honismereti és néprajzi leírásokban	351
3. Megosztott képzetek, vitatott nézetek	398
3.1. A paphoz fordulás oka	398
3.2. A paphoz fordulás módja	399
3.3. A pap alakja	400
3.3.1. A gyógyító pap	402
3.3.2. A jósló pap	404
3.3.3. Az istenítéletet közvetítő pap	406
3.3.4. Az exorcizáló pap	407
3.4. A pap tevékenysége.	408
3.4.1. A mise	409
3.4.2. A böjt	409
3.4.3. Az ima	410
3.4.4. Az áldás (szentelmények)	411
3.4.5. A divináció	411
3.5. Hasonulások és elkülönülések	411
3.5.1. A boszorkány és a román pap	412
3.5.2. A gyógyító ember és a román pap	412
3.5.3. A jós (néző, látó) és a román pap	412
3.5.4. A garabonciás diák és a román pap	413
3.5.5. Az ördög (a tisztátalan) és a román pap	413
Összegzés	414
FORRÁS- ÉS IRODALOMJEGYZÉK	415
GYŰJTŐPONTOK, ADATKÖZLŐK ÉS GYŰJTŐK JEGYZÉKE	465
SZÓJEGYZÉK	495
HELYNÉVJEGYZÉK	515
TÁRGYMUTATÓ	531
REZUMAT	547
SUMMARY	548